

Republica Moldova

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE

DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 206g/2024

privind excepția de neconstituționalitate a
conjunției „sau” din articolul 134¹² alin. (3) din Codul penal, în
redactarea anterioară Legii nr. 136 din 6 iunie 2024, din articolul 264¹ alin.

(1) din Codul penal, în redactarea Legii nr. 136 din 6 iunie 2024, și din
punctul 4 lit. b) din Regulamentul privind modul de testare alcoolică, de
testare antidrog și examinare medicală pentru stabilirea stării de ebrietate și
a naturii ei, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 296 din 16 aprilie 2009,
în redactarea în vigoare din 31 iulie 2024

*(modalitățile de testare în vederea constatării
gradului de alcoolemie [2])*

CHIȘINĂU
10 aprilie 2025

Curtea Constituțională, judecând în componența:

nei Domnica MANOLE, Președinte,
nei Viorica PUICA,
dlui Nicolae ROȘCA,
nei Liuba ȘOVA,
dlui Serghei ȚURCAN,
dlui Vladimir ȚURCAN, judecători,
cu participarea dlui Dorin Casapu, asistent judiciar,

Având în vedere sesizarea înregistrată la 18 octombrie 2024,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând la 10 aprilie 2025, în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a prevederilor articolului 134¹² alin. (3) din Codul penal în redactarea anterioară Legii nr. 136 din 6 iunie 2024, ale articolului 264¹ alin. (1) din Codul penal, în redactarea Legii nr. 136 din 6 iunie 2024, și ale punctului 4 lit. b) din Regulamentul privind modul de testare alcoolsopică, de testare antidrog și examinare medicală pentru stabilirea stării de ebrietate și a naturii ei, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 296 din 16 aprilie 2009, ridicată de dl avocat Igor Cecan, în interesele dlui Grigore Godonoagă, în dosarul nr. 1-99/2024, pendinte la Judecătoria Soroca, sediul Florești.

2. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost trimisă la Curtea Constituțională de dna judecător Cristina Popa de la Judecătoria Soroca, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

ÎN FAPT

A. Circumstanțele litigiului principal

3. Pe rolul Judecătoriei Soroca se află cauza penală de acuzare a dlui Grigore Godonoagă de comiterea infracțiunii prevăzute la articolul 264¹ alin. (1) (*conducerea mijlocului de transport în stare de ebrietate alcoolică cu grad avansat*) din Codul penal.

4. La 16 octombrie 2024, în procesul de examinare a cauzei, dl avocat Igor Cecan a ridicat, în interesele dlui Grigore Godonoagă, excepția de neconstituționalitate a conjuncției „sau” din articolul 134¹² alin. (3) din Codul penal, în redactarea anterioară Legii nr. 136 din 6 iunie 2024, din articolul 264¹ alin. (1) din Codul penal, în redactarea Legii nr. 136 din 6 iunie 2024, și din punctul 4 lit. b) din Regulamentul privind modul de testare alcoolsopică, de testare antidrog și examinare medicală pentru stabilirea stării de ebrietate și a naturii ei, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 296 din 16 aprilie 2009, în redactarea în vigoare din 31 iulie 2024.

5. Printr-o încheiere din 16 octombrie 2024, judecătorul cazului a admis ridicarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor articolului 134¹²

alin. (3) din Codul penal, în redactarea anterioară Legii nr. 136 din 6 iunie 2024, ale articolului 264¹ alin. (1) din Codul penal, în redactarea Legii nr. 136 din 6 iunie 2024, și ale punctului 4 lit. b) din Regulamentul privind modul de testare alcoolică, de testare antidrog și examinare medicală pentru stabilirea stării de ebrietate și a naturii ei, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 296 din 16 aprilie 2009, și a trimis sesizarea la Curtea Constituțională, în vederea soluționării acesteia.

B. Legislația pertinentă

6. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 1 Statul Republica Moldova

„[...]”

(3) Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sunt garantate.”

Articolul 20 Accesul liber la justiție

„(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

[...]”

Articolul 22 Neretroactivitatea legii

„Nimeni nu va fi condamnat pentru acțiuni sau omisiuni care, în momentul comiterii, nu constituiau un act delictuos. De asemenea, nu se va aplica nici o pedeapsă mai aspră decât cea care era aplicabilă în momentul comiterii actului delictuos.”

Articolul 23 Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

„[...]”

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.”

Articolul 26 Dreptul la apărare

„[...]”

(2) Fiecare om are dreptul să reacționeze independent, prin mijloace legitime, la încălcarea drepturilor și libertăților sale.

[...].”

Articolul 54 Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

„(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

[...].”

7. Prevederile relevante ale Codului penal, adoptat prin Legea nr. 985 din 18 aprilie 2002, sunt următoarele:

Articolul 134¹² Starea de ebrietate

„[...]

(3) Prin stare de ebrietate alcoolică cu grad avansat se înțelege starea persoanei care are concentrația de alcool în sânge de la 0,5 g/l și mai mult **sau** concentrația vaporilor de alcool în aerul expirat de la 0,3 mg/l și mai mult.”

[În redactarea anterioară Legii nr. 136 din 6 iunie 2024, în vigoare din 7 septembrie 2024.]

Articolul 134¹² Starea de ebrietate

„Prin stare de ebrietate se înțelege starea de dereglare psihofuncțională a organismului survenită în urma consumului de alcool, droguri și/sau de alte substanțe cu efecte similare.”

[În redactarea Legii nr. 136 din 6 iunie 2024, în vigoare din 7 septembrie 2024.]

Articolul 264¹ Conducerea mijlocului de transport cu depășirea limitelor de alcool admisibile sau în stare de ebrietate produsă de alte substanțe

„(1) Conducerea mijlocului de transport de către o persoană care are o concentrație de alcool în sânge ce depășește 0,7 g/l **sau** de vapori de alcool în aerul expirat ce depășește 0,35 mg/l ori care se află în stare de ebrietate produsă de substanțe stupefiante și/sau de alte substanțe cu efecte similare

se pedepsește cu amendă în mărime de la 1500 la 2500 de unități convenționale sau cu închisoare de la 1 la 3 ani, în ambele cazuri cu anularea dreptului de a conduce mijloace de transport.

[...].”

[În redactarea Legii nr. 136 din 6 iunie 2024, în vigoare din 7 septembrie 2024.]

Articolul 264¹ Conducerea mijlocului de transport în stare de ebrietate alcoolică cu grad avansat sau în stare de ebrietate produsă de alte substanțe

„(1) Conducerea mijlocului de transport de către o persoană care se află în stare de ebrietate alcoolică cu grad avansat sau în stare de ebrietate produsă de substanțe stupefiante și/sau de alte substanțe cu efecte similare

se pedepsește cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 200 la 240 de ore, cu anularea dreptului de a conduce mijloace de transport.

[...].”

[În redactarea anterioară Legii nr. 136 din 6 iunie 2024, în vigoare din 7 septembrie 2024.]

8. Prevederile relevante ale Regulamentului privind modul de testare alcoolică și examinare medicală pentru stabilirea stării de ebrietate și a naturii ei, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 296 din 16 aprilie 2009, sunt următoarele:

„4. Se atestă ca stare de ebrietate alcoolică:

[...]

b) cu grad avansat – în caz de depășire a concentrației de alcool de 0,7 g/l în sânge **sau** de 0,35 mg/l în aerul expirat.”

[În redactarea Hotărârii Guvernului nr. 515 din 17 iulie 2024, în vigoare din 31 iulie 2024.]

„4. Se atestă ca stare de ebrietate alcoolică:

[...]

b) cu grad avansat – în caz de depășire a concentrației de alcool de 0,5 g/l în sânge sau de 0,3 mg/l în aerul expirat.”

[În redactarea anterioară Hotărârii Guvernului nr. 515 din 17 iulie 2024, în vigoare din 31 iulie 2024.]

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului excepției de neconstituționalitate

9. Autorul sesizării afirmă că conjuncția „sau” din normele contestate este imprevizibilă, deoarece contravine noțiunii de testare alcoolică definită în articolul 1 din Legea nr. 713 din 6 decembrie 2001 privind controlul și prevenirea consumului abuziv de alcool, consumului ilicit de droguri și de alte substanțe psihotrope, în redactarea Legii nr. 164 din 20 iulie 2017, care prevede că prin testarea alcoolică se stabilește doar concentrația de alcool în aerul expirat, nu și starea de ebrietate și natura ei.

10. În acest sens, autorul consideră că starea de ebrietate și natura ei pot fi stabilite doar printr-o examinare medicală, cu prelevarea de probe biologice. Testarea alcoolică prin care se identifică concentrația vaporilor de alcool în aerul expirat nu este suficientă pentru stabilirea gradului de ebrietate, iar terminologia vagă și imprecisă utilizată în acest domeniu lasă loc de interpretări extensive și defectuoase.

11. În opinia sa, prevederile contestate contravin articolelor 1 alin. (3), 20, 22, 23, 26 și 54 alin. (1) din Constituție.

B. Aprecierea Curții

12. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

13. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor Parlamentului și a hotărârilor Guvernului, în prezenta cauză a unor prevederi din Codul penal și din Regulamentul privind modul de testare alcoolică și de examinare medicală pentru stabilirea stării de ebrietate și a naturii ei, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 296 din 16 aprilie 2009, ține de competența Curții Constituționale..

14. Curtea observă că excepția de neconstituționalitate a fost ridicată de avocatul unei părți în proces. Astfel, sesizarea este formulată de către subiectul căruia i s-a acordat acest drept, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție, așa cum a fost interpretat acesta prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016.

15. Curtea notează că, deși în încheierea sa instanța de judecată a sesizat Curtea pentru controlul constituționalității prevederilor articolului 134¹² alin. (3) din Codul penal, în redactarea anterioară Legii nr. 136 din 6 iunie 2024, ale articolului 264¹ alin. (1) din Codul penal, în redactarea Legii nr. 136 din 6 iunie 2024, și ale punctului 4 lit. b) din Regulamentul privind modul de testare alcoolică, de testare antidrog și examinare medicală pentru stabilirea stării de ebrietate și a naturii ei, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 296 din 16 aprilie 2009, în totalitate, în sesizare autorul a criticat doar conjuncția „sau” din textele actelor normative menționate. Curtea nu poate să examineze prevederi care nu au fost criticate în sesizare, pentru că în prezenta cauză instanța nu formulează sesizarea din oficiu, cu argumente proprii, ci se referă la argumentele din excepția ridicată de partea în proces. Astfel, Curtea reține că obiectul excepției de neconstituționalitate îl reprezintă conjuncția „sau” din normele contestate, așa cum au fost criticate de autorul sesizării.

16. Curtea constată că conjuncția „sau” din alineatul (3) al articolului 134¹² din Codul penal, în redactarea anterioară Legii nr. 136 din 6 iunie 2024, a constituit obiect al controlului de constituționalitate (a se vedea DCC nr. 124 din 22 octombrie 2020; DCC nr. 135 din 27 septembrie 2022). De principiu, această situație nu reprezintă un impediment pentru un nou control de constituționalitate al prevederilor contestate, de vreme ce sunt prezentate și alte critici de neconstituționalitate (a se vedea DCC nr. 85 din 25 iulie 2024, § 15).

17. Totodată, Curtea observă că conjuncția „sau” din articolul 264¹ alin. (1) din Codul penal, în redactarea Legii nr. 136 din 6 iunie 2024, și din punctul 4 lit. b) din Regulamentul privind modul de testare alcoolică, de testare antidrog și examinare medicală pentru stabilirea stării de ebrietate și a naturii ei, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 296 din 16 aprilie 2009, în redactarea în vigoare din 31 iulie 2024, nu a făcut anterior obiect al controlului de constituționalitate.

18. Excepția de neconstituționalitate a fost ridicată într-o cauză penală în care persoana este acuzată de conducerea mijlocului de transport în stare de ebrietate alcoolică cu grad avansat. Curtea observă că instanța de judecată a constatat în încheierea sa că prevederile contestate sunt aplicabile în cauza în care a fost ridicată excepția de neconstituționalitate.

19. Curtea notează că o altă condiție obligatorie pentru ca excepția de neconstituționalitate să poată fi examinată în fond este incidența unui drept fundamental. Astfel, Curtea va analiza, prin prisma argumentelor autorului

sesizării, dacă prevederile contestate reprezintă o ingerință într-un drept fundamental (a se vedea DCC nr. 87 din 25 iulie 2024, § 15).

20. Autorul excepției susține că prevederile contestate sunt contrare articolelor 1 alin. (3) (*preeminența dreptului*), 20 (*accesul liber la justiție*), 22 (*neretroactivitatea legii*), 23 (*dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle*), 26 (*dreptul la apărare*) și 54 (*restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți*) din Constituție.

21. Referitor la articolele 20, 26 din Constituție, Curtea reține că autorul excepției nu a motivat în ce măsură prevederile contestate afectează normele constituționale menționate. Astfel, Curtea subliniază că simpla enumerare a unor articole din Constituție, precum și citarea unor considerente din jurisprudența Curții Constituționale și a Curții Europene a Drepturilor Omului în lipsa unei argumentări proprii nu reprezintă critici veritabile de neconstituționalitate (a se vedea DCC nr. 117 din 26 septembrie 2024, § 21). Anterior, Curtea a subliniat că nu-l poate substitui pe autorul excepției la formularea argumentelor de neconstituționalitate, pentru că ar efectua un control din oficiu (a se vedea DCC nr. 46 din 14 mai 2024, § 20).

22. Cu referire la pretinsa lipsă de previzibilitate a conjuncției contestate, Curtea amintește că prevederile articolelor 1 alin. (3), 22 și 23 din Constituție garantează standardul calității legii penale substanțiale (a se vedea DCC nr. 93 din 7 iulie 2022, § 21). Curtea a reținut că dispozițiile articolului 22 din Constituție garantează, împreună cu prevederile articolului 7 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, principiul legalității incriminării și a pedepsei penale (*nullum crimen, nulla poena sine lege*) (a se vedea DCC nr. 32 din 18 aprilie 2024, § 19). Totuși, aceste norme constituționale nu-i impun legislatorului obligația definirii tuturor termenilor folosiți în cuprinsul normelor de drept penal substanțial (a se vedea DCC nr. 106 din 5 septembrie 2024, § 16).

23. În Decizia nr. 135 din 27 septembrie 2022, Curtea a examinat, din perspectiva previzibilității, conjuncția „sau” din articolul 134¹² alin. (3) din Codul penal, în redactarea anterioară Legii nr. 136 din 6 iunie 2024, și a reținut că aceasta indică modalitățile alternative de stabilire a gradului de ebrietate avansată: (i) concentrația de alcool în sânge; (ii) concentrația vaporilor de alcool în aerul expirat. Destinatarul legii poate stabili sensul prevederii contestate prin aplicarea simplă a regulilor de interpretare lingvistică, pornind de la sensul uzual al cuvântului criticat (a se vedea § 35 din Decizia menționată).

24. Totodată, Curtea observă că conjuncția „sau” din textul articolului 264¹ alin. (1) din Codul penal, în redactarea Legii nr. 136 din 6 iunie 2024, și din punctul 4 lit. b) din Regulamentul privind modul de testare alcoolscoptică, de testare antidrog și examinare medicală pentru stabilirea stării de ebrietate și a naturii ei, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 296 din 16 aprilie 2009, în redactarea în vigoare din 31 iulie 2024, au aceeași semnificație precum și conjuncția „sau” din articolul 134¹² alin. (3) din Codul penal, în redactarea anterioară Legii nr. 136 din 6 iunie 2024, și au același scop să indice modalitățile alternative de stabilire a gradului de ebrietate avansată în contextul infracțiunii prevăzute de articolul 264¹ din Codul penal.

25. Prin urmare, având în vedere că autorul excepției abordează o problemă similară, Curtea constată că considerentele din DCC nr. 135 din 27 septembrie 2022, § 35, sunt aplicabile, *mutatis mutandis*, în privința textelor de lege criticate în acest caz.

26. Mai mult, Curtea observă că legislatorul a stabilit obligația conducătorului mijlocului de transport suspectat de conducerea mijlocului de transport în stare de ebrietate de a se supune procedurii de testare a aerului expirat sau, după caz, examenului medical, în funcție de solicitarea agentului de circulație (a se vedea art. 33 alin. (3) lit. c) din Legea nr. 131 din 7 iunie 2007 privind siguranța traficului rutier și pct. 11 lit. j) din Regulamentul circulației rutiere, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 357 din 13 mai 2009). Pe de altă parte, cadrul normativ existent îi permite conducătorului mijlocului de transport să conteste rezultatul testului alcoolscoptic și să treacă un examen medical (a se vedea art. 7 alin. (8) din Legea nr. 713 din 6 decembrie 2001 privind controlul și prevenirea consumului abuziv de alcool, consumului ilicit de droguri și de alte substanțe psihotrope și pct. 13 din Regulamentul privind modul de testare alcoolscoptică, de testare antidrog și examinare medicală pentru stabilirea stării de ebrietate și a naturii ei, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 296 din 16 aprilie 2009). Cu alte cuvinte, în scopul asigurării siguranței în traficul rutier și al combaterii fenomenului de conducere a mijloacelor de transport în stare de ebrietate, legislatorul a prevăzut atât modalități alternative de stabilire a gradului stării de ebrietate în funcție de solicitarea agentului de circulație, cât și garanții împotriva arbitrariului.

27. De altfel, Curtea reiterează că instanței de judecată îi revine sarcina de a aprecia probele care vor fi puse la baza sentinței (a se vedea DCC nr. 30 din 22 martie 2022, § 46; DCC nr. 135 din 27 septembrie 2022, § 37).

28. Prin urmare, Curtea observă că autorul sesizării nu reclamă probleme de neconstituționalitate. De fapt, prin criticile sale, autorul ridică o problemă de interpretare și de aplicare a legii, care nu ține de competența Curții Constituționale. Această competență le revine, prin definiție, instanțelor de judecată (a se vedea DCC nr. 135 din 27 septembrie 2022, § 37; DCC nr. 46 din 27 aprilie 2023, § 29).

29. Referitor la pretinsa neconcordanță dintre prevederile contestate și noțiunea de testare alcoolscoptică definită în articolul 1 din Legea nr. 713 din 6 decembrie 2001 privind controlul și prevenirea consumului abuziv de alcool, consumului ilicit de droguri și de alte substanțe psihotrope, în redactarea Legii nr. 164 din 20 iulie 2017, Curtea reiterează că o pretinsă incompatibilitate între două sau mai multe norme infraconstituționale cuprinse în acte normative distincte sau în același act normativ nu reprezintă o problemă de constituționalitate, ci una de interpretare și de aplicare a legii, a cărei rezolvare le revine instanțelor de judecată (a se vedea DCC nr. 54 din 2 iunie 2020, § 24; DCC nr. 119 din 29 iulie 2021, § 32; DCC nr. 52 din 19 aprilie 2022, § 26).

30. Din aceste considerente, Curtea constată că textul criticat nu afectează articolul 22 în coroborare cu articolele 1 alin. (3) și 23 alin. (2) din Constituție, din perspectiva argumentelor invocate în sesizare.

31. Pentru că nu s-a demonstrat incidența unui drept fundamental prevăzut de Constituție, Curtea notează că nici articolul 54 din Constituție nu se face incident.

32. Prin urmare, sesizarea privind excepția de neconstituționalitate este inadmisibilă și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, pe baza articolelor 135 alin. (1) literele a) și g), 140 alin. (2) din Constituție, 26 alin. (1) din Legea cu privire la Curtea

Constituțională, 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a conjuncției „sau” din articolul 134¹² alin. (3) din Codul penal, în redactarea anterioară Legii nr. 136 din 6 iunie 2024, din articolul 264¹ alin. (1) din Codul penal, în redactarea Legii nr. 136 din 6 iunie 2024, și din punctul 4 lit. b) din Regulamentul privind modul de testare alcoolscoptică, de testare antidrog și examinare medicală pentru stabilirea stării de ebrietate și a naturii ei, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 296 din 16 aprilie 2009, în redactarea în vigoare din 31 iulie 2024, ridicată de dl avocat Igor Cecan, în interesele dlui Grigore Godonoagă, în dosarul nr. 1-99/2024, pendinte la Judecătoria Soroca, sediul Florești.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Domnica MANOLE

*Chișinău, 10 aprilie 2025
DCC nr. 48
Dosarul nr. 206g/2024*